

BUITEN

7^E JAARGANG N^O. 50.

ZATERDAG 13 DECEMBER 1913.

DE VIA APPIA ANTICA BIJ ROME.
DE DOODEN-POORT VAN HET CIRCUS MAXENTIUS.

DE ZONNEVROUW, DOOR GASTON LEROUX (24)	BLZ. 596 EN 605
VIA APPIA ANTICA BIJ ROME, DOOR H. VAN REYN DE KORT, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 595, 598—600
HET GUINEESCHE BIGGETJE, DOOR C. J. G. REPELIUS, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 600
SLOOPEND HERBOREN-NEDERLAND (II), DOOR B. VON BRUCKEN FOCK, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 602—604
DE HAND, (VERVOLG), DOOR JEANNE REYNEKE VAN STUWE	BLZ. 604
WATERDRAGERS IN DELHI (ENGELSCHE-INDIË), ILLUSTR. „	604
GEZICHT OP DE ENGELSCH-BADPLAATS LYNNMOUTH AAN DE NOORD-DEVONSHIRE KUST, ILLUSTRATIE „	605
DE KAZERNE TE ZABERN IN DEN ELZAS, ILLUSTRATIE „	606
DE ONAFHANKELIJKHEIDSEESTEN TE SCHEVENINGEN, ILLUSTRATIE	„ 606

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

De uitgevers verzoeken beuefdelijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten.” Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's. Tevens gelieve men achter op de foto's duidelijk aan te geven, wat ze voorstellen

DE ZONNEVROUW

door GASTON LEROUX.

(24) (Geautoriseerde vertaling)

DERDE BOEK.

ONDERWEG praatte Orellana voortdurend over het landschap, en over de plechtigheid, welke zij zouden bijwonen, „een plechtigheid, die nooit één vreemdeling heeft gezien”, maar hij, Orellana, zou zich waarlijk niet geneeren, als hij lust had, het huwelijk van zijn eigen dochter te gaan bijwonen.

Vooral niet, waar hij zooveel moeite gedaan had, om alles ervoor in gereedheid te brengen. Wat een werk was het geweest, dien Tempel van den Dood te vinden. Immers, die tempel was diep verborgen. Met geduld echter, een geduld van vele jaren, vond men ten slotte toch alles wat men zocht. Er was geen droge beek, die hij niet kende, geen verlaten goudmijn, welke hem niet gemeenzaam was. In dit geheele land kon hij geblinddoekt den weg wel vinden. O, welk een schat borg de schoot der aarde. Den dag, waarop een bekwaam ingenieur zich ermede bemoeien wilde, zou de opbrengst van den bodem fabelachtig worden. (Hier glimlachte onze ongelukkige ingenieur, die reeds sinds langen tijd niet meer aan zijn nieuw systeem zuigpomp dacht). Hij, Orellana, lachte om al het fortuin van de wereld. Hij bekommerde zich om niets; slechts om zijn dochter Maria-Christina, die door de Indianen in den Tempel des Doods was binnen gebracht. Die Tempel des Doods was het hoofddoel van zijn reis, want hij hoopte bij deze nieuwe plechtigheid zijn dochter te kunnen bevrijden. Jarelang wachtte hij reeds. Thans was alles in gereedheid. Het zou hem, eerlijk gezegd, wel genoeg doen, die Maria-Christina na tien jaar afwezigheid weer eens een kus te kunnen geven.

Zoo raaskalde hij voort.

— Hoe bereiken *zij* den Tempel des Doods? vroeg de jonkman.

— Bemoei je daar niet mee. Door de onderaardsche gangen van de weiden en die van het meer. Maar . . . wat ik zeggen wilde, kun je hengelen?

Raymond had den tijd niet, om op deze zonderlinge vraag te antwoorden, want een hoofdconducteur kwam hem vragen of zij de Samacuenta niet eens wilden zien dansen in een goederwagen. Om niet te veel op te vallen, weigerden ze maar niet. Alle reizigers gingen erheen. Een troep halfdronken inboorlingen was in dien wagen aan het dansen en lallen. Bij elk oponthoud stak de hoofdconducteur een vuurwerk af, om van zijn ingenomenheid met Garcia's zegepraal blijk te geven. Dan weerkaatsten de bergen het hevig geknal.

Men zag menigmaal groote kudden schapen, rustig grazend op de velden langs den spoorweg. Eenige Quichua-soldaten, die

meereidsen, schoten van het bordes van den trein nu en dan op deze dieren. Wanneer er dan eens een geraakt werd, liet men op deze dieren. Wanneer er dan eens een geraakt werd, liet men den machinist dadelijk remmen. Het sein tot stoppen werd gegeven en de hoofdconducteur ging zelf het geschoten beest oprapen. Hij Raymond werd ongeduldig; het vorderde hem te langzaam. Hij had zelf den trein wel willen besturen. Orellana kalmeerde hem echter telkenmale. „We zullen er eerder zijn dan zij”, sprak hij, — „je zult het zien. En we hebben nog tijd genoeg om een paar uur te hengelen, voor zij komen. Je kunt er zeker van zijn”.

De dansers en danseressen slachtten het schaap, nabij de kachel, die in hun wagen stond. De temperatuur was aanmerkelijk gedaald. Zij waren nu in het sneeuwgebied gekomen, op een hoogte van meer dan veertien duizend voeten, dat is ongeveer die van den Mont Blanc. Raymond kreeg wederom last van de *saroché* *), het bloed sprong hem uit neus en ooren, en hij viel in een lichte bezwijming. Eerst te Punho kwam hij bij en zag hij zijn leed weder in al zijn diepte.

Punho is een stad aan den oever van het meer gelegen.

Raymond riep hartstochtelijk Orellana toe, dat deze hem den Tempel des Doods zou wijzen.

— Wij gaan er heen, antwoordde de zonderlinge grijsaard. Hij bracht den jonkman echter eerst op een marktplein, waar een honderdtal Indiaansche vrouwen zat, opvallend mooie vrouwen. Ze droegen allen donkere rokken en laag uitgesneden blouses, zooals de mode in die streken is. Ze zaten gehurkt naast elkaar, in lange rechte lijnen en verkochten groenten en vruchten, welke door de koude waren uitgedroogd.

— Anders zijn er twee honderd, merkte Orellana op, — maar de Roode PUNCHOS zijn hier langs gekomen en hebben er de honderd mooisten meegenomen, om ze aan de plechtigheid te laten deelnemen. Dat doen ze alle tien jaar.

Hij kocht wat vruchten bij hen, en betaalde met Raymond's geld. Dan ging hij nog een kalebas vol PISCO drinken. Spoedig daarop verlieten ze de stad.

Tegen den avond kwamen ze aan uitgestrekte moerassen, waarboven onzaglijke vluchten vogels fladderden. Daarna doorliepen zij een bosch, waar de lama's en geiten voor hen vloten, en eindelijk bereikten zij een sombere plaats aan den oever van het meer. De wateren boden een gruwelijk doodschen aanblik.

Een onweer ratelde van verre aan, en er kwam leven in het landschap. De bliksemflitsen schoten snel achter elkaar af. Het was een zeer hevige bui. De golven sloegen wild op den oever en de bergen rondom waren soms helsch verlicht door het hemelvuur. De regen stortte overvloedig neer.

— Het loopt zoo opperbest, zei Orellana, — want we zullen nu morgen mooi weer hebben. We zullen intusschen maar wat gaan eten.

Hij trad met den jonkman onder een machtig poortvormig rotsblok. Daar ontstak hij nu een vuur van gedroogde lamadrek, welke brandt als turf. Bij dit vuur aten zij een weinig en zij dronken van de PISCO. Gaandeweg voelde Raymond zijn hoofd zwaarder en zwaarder worden en eindelijk viel hij in een vasten slaap.

In den vroegen morgen ontwaakte hij. De grijsaard zat klaar wakker naast hem. Die had vol bezorgdheid zijn paardedekens om het lichaam van den jonkman gewikkeld.

— Deze wijkplaats heeft me altijd geluk gebracht, zoolang ik mijn dochter zoek, zei Orellana, — maar ik weet niet, wien ik daarvoor bedanken moet. De godheden hier zijn onherkenbaar . . .

En hij toonde Raymond een wonderlijke teekening op den rotswand. Het was een god, wiens hoofd met groote lichtstralen omgeven was, en die in zijn handen twee verschillende scepters droeg. Om hem henen zaten de grilligste figuren met menschengezichten en mannen met condor-koppen, en allen hadden het gelaat naar het midden gewend. Elk hield een scepter vast.

— Ja, zei Orellana peinzend, — dit is heel iets anders dan het werk van de Inca's. Dit is veel kunstiger en veel ouder ook. Want hier in deze streken woonden vóór de Inca's andere machtige volken. Die Inca's zijn niet veel meer dan wilden, die jonge meisjes ontvoeren . . . Maar kom nu, in mijn bootje, kom.

Raymond bespeurde nu een kleinen inham, door hoog oevergras omgeven, en daarin lag een rieten praampje. Orellana klom erin, zette den mast op, en heesch een uit bies gevlochten zeil. Er stond een aardig briesje, dat het zeil opzwellen deed.

— Kom mee visschen, noodde Orellana, — wij varen in de richting van den Tempel des Doods.

Raymond stapte nu ook in het rieten schuitje, en ze zeilden al spoedig op de eilanden aan. Tegen den avond kwamen deze in het gezicht. Het waren de heilige eilanden. Als dreigende schimmen zag men ze van verre uit het water opsteken. Als de bewakers van den Tempel des Doods, zoo verschenen ze Raymond.

Dien avond landde Orellana niet; hij liet een steen aan een koord in het water zinken, haalde zijn zeil neer, en gaf Raymond verduidelijkte: wie de heilige eilanden bezoekt, doet dat om teheid gezegende wateren, waarom zou jij niet hetzelfde hier komen doen als ieder ander?

En hij wees hem hier en ginder op het water de kleine lichten, welke op alle kleine schuitjes werden aangestoken en in die schuitjes bespeurde men de onbewegelijke silhouetten van hengende Indianen.

*) Bergziekte.

— Dit zijn inboorlingen, die aan het visschen zijn, begrijp je? zei de grijsaard korzelig, — doe als zij, of ga slapen en stoor ons niet. Morgen, bij het ontwaken, zal je iets moois zien.

Toen de jonkman dan ook even voor den dageraad wakker werd, was de aanblik van het meer onzeglijk schoon. De laatste sterren verbleekten aan den teederblauwen hemel. Op het doorschijnende water was geen enkel bootje meer. Geen geluid, niet het geringste, weerklonk in de weidsche, edele natuur.

Eensklaps werden in het oosten de toppen der bergen als ontstoken, en meer en meer wakkerde het roode vuur der zon zichzelf aan, en de ontzagwekkende verten der Cordillera's gloeide en vlamde, en vuurde eindelijk fel. En over het water viel de weerschijs van het jonge zonlicht tot over de heilige eilanden, die het doopte in een flamingo-rozen schijn.

Wanneer de varende Indianen het grootste dezer eilanden passeeren, zullen ze nimmer verzuimen in hun bark te knielen en in het Aïmara een godsdienstig lied te zingen; want dat eiland is Titicaca, waar de grondleggers der Inca-dynastie, Manca-Capac en Mama-Callo geboren zijn, de broeder en zuster, en tevens de echtgenooten, de eerste en schoonste kinderen van de Zon. Dit eiland is de bakermat der Inca-beschaving.

Op de kust van Titicaca verheffen zich indrukwekkende opeenstapelingen van steenen, zoo machtig, dat door niemand zelfs ooit een verklaring beproefd is, hoe zij daar opeen zijn gebracht; noch was het ooit mogelijk den ouderdom dier gevaarten te bepalen. Het zijn de baden, paleizen en tempels der Inca's.

Raymond kon bij den aanblik dezer ontzagwekkende wereld van porphyr en graniet een kreet van schrik en verbazing niet weerhouden. Het was als een benauwde droom, deze kust, beladen met eeuwenoude trotsche bouwwerken. Naarmate de nevel opklaarde, werd er een nog aangrijpender schouwspel onthuld: het bleken dan geen verlaten gebouwen en terrassen; neen, alle muren, alle daken, alle terrassen waren overdekt met een onbeweeglijke menigte, en dat volk was doodstil, en ieder hunner had het gelaat naar het vlammend oosten gekeerd.

En wat dit alles het meest aangrijpend deed zijn, het was de roerloosheid van dit verzamelde volk, en de diepe stilte, als wachtten die duizenden menschen op een geheimzinnig en heilig gebeuren.

De zonnescijf is tot aan de bovenste toppen der Andes gestegen; de flanken der bergen gloeien; de wateren schieten vuur. Het meer is als een onmetelijke rose spiegel, waarin het beeld der paleizen en tempels wordt weerkaatst. Groote groepen jongmeisjes, die allerlei godsdienstige emblemen dragen en armenvol van de heerlijkste bloemen, stroomen in de poorten dezer koninklijke gebouwen samen, en op de honderden torendaken zitten de priesters, omschenen door den rooden glans, en wachten statig en stil het verschijnen van hunnen god boven de bergtoppen.

En ziet, ziet, daar is hij. Hij is onweerstaanbaar in zijn majesteit. Hij verschijnt met zijn stralend gelaat boven de hoogste hoogvlakte, en een daverend gejoel ontvangt hem.

— „Gegroet, o Zon! Koning des Hemels! Vader der stervelingen!” klinkt het in razende extaze.

De aarde beeft, de wateren deinen van die kreet, en in de lucht tuimelen verschrikt de vogelen omlaag.

— „Gegroet, o Zon! O Vader der Inca's!”

Vele duizenden armen worden uitgestrekt, de handen, beladen met bloemen en offeranden, worden de godheid tegemoet gestoken, en alle monden zingen zijn glorie:

— „Zon, herkent ge ons, uwe kinderen? En voert gij nog steeds de ontelbare zielen der gesneuvelde krijgers met u?”

De luider en luider aangroeiende kreten worden thans begeleid door wild klinkende instrumenten, en naarmate de bloedroode vlamme bol klimt, hoort men woester de barbaarsche fanfares schetteren.

— „O, zon, aanzie uw rijk! Zie na zooveel eeuwen de menschen, die de velden en bergen van dit land bewonen, en bemerk hoe ze alle den biddenden mond opwenden tot uwe heerlijkheid! Thans nog, evenzeer als voorheen, zijn allen dronken van uw licht!”

De maagden bieden de godheid in gewijde vazen schuimende dranken. De priesters hebben zich aan het hoofd van hun reeksen dienaars opgesteld, en koren zingen machtige lofliederen, hoog en luid, en....

Eensklaps is het, of de stemmen verzonken zijn in den schoot der aarde.

Wat wonder is daar nu geschied?

De droom is voorbij!

Zooals de eerste stralen van de zon verdwijnen in den ochtendnevel, zoo is al dit wonderlijke, schoone leven op het eiland weggeschikt....

ZESDE BOEK.

I.

Raymond wrijft zich de oogen uit als een kind, dat ontwaakt. Waar is die menigte dan toch gebleven? De menigte, die daareven dat eiland van graniet bevolkte, en in aanbidding de zon toejuichte? Nu is de zon hoog den hemel ingestegen, en het eiland vertoont een schouwspel van weidsche verlatenheid, bouwvallen van paleizen en tempels....

Mysterie! Doch Orellana voert het schuitje naar den oever. Daar gaan ze aan land, en loopen een eindweegs.

De grijsaard geeft dan Raymond een wenk, te luisteren. En

beiden hooren nu onder den grond de liederen van daareven klinken.

— Ja, zegt de grijsaard, — ze zijn nu beneden op weg naar den Tempel des Doods. Kom, dan zullen wij er eerder aankomen dan zij.

Ze treden een grot binnen. Raymond laat zich leiden. Hij heeft geen wil meer. Hij weet, dat Maria-Theresia verloren is. De kushand, die hij haar toegeworpen heeft, is hun afscheid voor eeuwig, hij zal haar niet overleven; zoodra zij dood zal zijn, is het zijn beurt, om er een einde aan te maken. Hij zou zichzelf willen dooden, naast haar lijk; weerhouden kan hij den moord toch niet meer. En hij laat zich nu leiden door den ouden man, die zegt den Tempel des Doods te weten, waar Maria-Theresia zal sterven.

De grot is diep. Na een eindweegs over zand en schelpen te hebben geloopt, steekt Orellana een harsachtige dennentak aan, en de opflakkerende vlam beschijnt den nauwen ingang van een gewelf. Alvorens daar binnen te gaan, bukt de grijsaard zich snel en raapt iets op. Het is een spade.

— Wat wil je daarmee doen? vraagt Raymond.

— Ik ga mijn dochter bevrijden; je zult eens zien, hoe goed ik dat nu zal aanpakken, antwoordt Orellana, — ditmaal zullen ze haar niet levend begraven, zooals tien jaar geleden. Ze metselen haar in, niet waar? Dat weet je toch? Welnu, wij wachten tot die kerels weg zijn, en dan verlossen we haar. Begrijp je? God, het is toch eenvoudig genoeg. Toen ik, na jaren lang zoeken, den Tempel des Doods gevonden had, en in den wand al die steenen bemerkte, waarachter al die Zonnevrouwen begraven zijn, dacht ik, dat het toch misschien niet zoo moeilijk was geweest, haar te bevrijden. Voor dien keer was het te laat. Ik was er trouwens niet bij geweest, toen het gebeurde, en wist dus niet eens, waar ze begraven was. Maar vandaag zullen we goed opletten. Dat verzeker ik je. En nu, voorwaarts!

Raymond beefde bij de woorden van den gek. — Zou het mogelijk zijn, haar te redden? dacht hij, — die dwazen hebben soms vernuftiger denkbeelden dan wij....

Koortsig liep hij achter den grijsaard, die in zijn bevende hand de toortsvlam hevig trillen liet. De jonkman had de spade van zijn gids overgenomen.

Het was doodstil. Ze vernamen niets dan den klank van hun stappen. Ook de verre lofgezangen der inboorlingen klonken niet door tot de gewelven, waar de twee mannen liepen.

De gang, gelijk een mijnschacht uitgehouwen, kwam uit op vierkante, kleine zalen, welke vermoedelijk de graven van priesters en hooge ambtenaren bevatten, evenals dat in Egypte het geval is. In de laatste van die zalen gekomen, doofde Orellana zijn fakkel uit. Hij knield neer. Ze kropen nu door een laag en eng gangetje. Spoedig bereikten ze echter een hooger en breeder ruimte. Het was daar ook niet meer zoo erg donker.

„Hier is het”, zei de grijsaard.

Allengs gewenden de oogen van den jonkman zich aan de schemering. Hij kon vormen onderscheiden: kantige steenblokken en zuilen. Vanwaar komt dit flauwe licht? zei hij tot zichzelf, terwijl hij aldoor poogde zich rekenschap te geven van de plaats waar hij zich bevond. Eindelijk bemerkte hij, dat ze in een nis stonden, eenige voeten hooger gelegen dan de vloer van een ruime hal, waarin zij kijken konden.

— Dit is de Tempel des Doods, fluisterde de oude man, — hoor eens goed, hoor eens goed! Daar komen ze aan!

En werkelijk, een gedempt gezang drong tot hen door. Het leek wel een rhythmisch gebrom, dat uit het binnenste der aarde opsteeg. Eensklaps kwam er een helder licht binnen, snel en hevig als een bliksemflits. En dit licht bleef. Verblind en verschrikt weken de twee mannen achterwaarts.

Boven hen, midden uit het gewelf der zaal, werd een reusachtige steen weggekanteld, en door de opening stroomde het daglicht binnen. Deze opening had den vorm van een afgeknotten kegel, en langs de lange wanden daarvan gleed het zonlicht omlaag, en brandde op de steenen wanden van de zaal. Op den vloer, de altaren, en de treden, en in de nissen te allen kant schitterde het bare goud met onvergelykelijken glans; letterlijk alles was overdekt met gouden platen, waarvan de naden met vloeibaar goud aaneengesoldeerd waren.

Deze ondergrondsche tempel geleek een goudmijn. Hij had den vorm van een circus. Op den oostelijken muur was een afbeeldsel van de godheid aangebracht. Het was een menschelijk lichaam, omgeven door de lichtbundels, welke het zelf naar alle kanten uitstraalde. Het geleek wel eenigszins op een afbeelding van de zon, zooals men die in onzen tijd menigmaal ziet: een kern met een krans van stralen. Deze figuur was gekorven in een massief gouden plaat van indrukwekkende afmetingen, en ze was bezaaid met smaragden, robijnen, chrysolithen en nog velerhande andere edelsteenen. De stralen der opgaande zon kaatsten op dit beeld met een ontstellenden glans, en verlichtten de gansche ruimte met een schier bovennatuurlijken hevigen schijn, en de grillige figuren, waarmee de gouden muren overdekt waren, kwamen als geblakerd uit, en de duizenden gouden spijkerkoppen rondom blonken als sterren. („Tranen door de zon geschreid”, zoo noemde de volksmond deze).

Brede lijsten van goud omgaven aan alle zijden de muren, en bovenaan liep over den ganschen omtrek der zaal een gebeeldhouwde gouden fries.

(Vervolg op blz. 605 van dit nummer.)

DE VIA APPIA MET DEN GRAFHEUVEL DER CURIATII.

VIA APPIA ANTICA BIJ ROME.

OP een mooien zomerschen Zondagochtend reden we in de auto van onzen Hollandschen consul naar de „Via Appia”, want geen vreemdeling heeft Rome gezien, als hij niet een groot gedeelte van dezen eeuwenouden weg heeft afgelegd.

Onze camera was voorzien van de noodige platen, om zooveel mogelijk de verschillende momenten in onze herinnering vast te leggen.

Mijn eerste indruk, toen we op een, door stof wit bepoederden weg reden, was eenigszins die van teleurstelling, maar ik moest mijn ongeduld bedwingen, zei ons onze mentor, want we waren nog op de Via Nuova (Nieuwe weg), die de Via Appia Antica voorafgaat.

Nauwelijks echter waren we den Drususboog door, of we bevonden ons op de „regina viarum”, de koningin der wegen, die kunstenaars, archeologen en natuurliefhebbers steeds met bewondering en belangstelling volgen.

De Drususboog is de groote triomfboog, opgericht door den Senaat, ter eere van Drusus, Romeinsch keizer (44 na Christus), na zijn groote overwinningen op de Britanniërs, die men wilde huldigen, door op de plaats, waar hij met zijne zegevierende legers Rome binnentrok, een gedenkteeken te zetten.

De Via Appia werd reeds in 312 (vóór Christus) door Appius Claudius tot aan Capua, 205 K.M., aangelegd en om de macht van het Romeinsche rijk te vestigen, liet hij toen ook de eerste bijna geheel onderaardsche waterleidingen maken.

Hiervoor werden bergen doorgegraven en lagere heuvels met reusachtige bruggen overspannen. Dit was het begin van den voor Rome zoo veel betekenenden Aquaductenbouw.

't Eerste gedeelte, als we den boog door zijn, levert nog geene bijzonderheden op, alleen bewonderen we de oude Romeinsche muren, die uit enorme blokken baksteen op elkaar gestapeld zijn en elke gedachte aan „vergankelijkheid” te niet doen.

Ons doel is, de Catacomben van den Heiligen Callistus te gaan bezoeken en al gauw bemerken we een cypressenlaan, die er heen leidt.

Het zijn de best bewaarde, oud-christelijke begraafplaatsen, die onder geheel Rome doorloopen. In de 3e eeuw zochten de vervolgde Christenen er dikwijls eene vergeefsche schuilplaats en velen stierven daar den marteldood.

We daalden, allen voorzien van een dun brandend kaarsje, de lange trap af, vergezeld door een monnik, die ons, toen we onderling Hollandsch spraken, vertelde dat hij ook Hollander was. Hij was nu al 20 jaren in Italië, maar hoopte steeds, Holland nog eens weer te zien. Hij sprak, hoewel het, zooals hij vertelde, maar heel weinig gebeurde, nog uitstekend zijn moedertaal en zou deze zeker nooit verleren. 't Was een prettige gids, die ons op allerlei bijzonderheden opmerkzaam maakte, welke anders in het halfduister onze aandacht wellicht ontsnapt zouden zijn.

De catacombenbouw is zeer eenvoudig, smalle gangen, waarvan in de wanden nissen, dikwijls zes of zeven boven elkaar, zijn aangebracht om de dooden in te leggen. Deze nissen zijn met marmer of terra-cotta platen afgesloten, waarop de naam van den doode is gebeiteld; bovendien werden ze dikwijls nog met symbolische figuren versierd. Eén dag in het jaar, 22 November, grootsch maar spookachtig effect moet geven. Nu al huiverde ik tusschen al die ingesloten dooden en ik vind de met bloemen en cypressen beplante kerkhoven zooveel vriendelijker dan al die kille gelijkvormige steenen, waarachter de lijken zijn weggestopt. We gingen naar boven, en een zucht van verlichting ontsnapte me onwillekeurig, toen ik de warme, met bloemengeur gedrenkte lucht weer inademde.

Na een vriendelijk „vaarwel, groet Holland”, van onzen gids, gaan we verder. We rijden nu op een mooien breeden weg, waarop we onze oogen goed den kost moeten geven, want we zien nu zoo-veel, dat ons interesseert en we willen zoo min mogelijk iets onopgemerkt laten voorbijgaan.

De hitte trilt over de landen en doet het Albaansche gebergte, dat we in de verte zien, dofblauw lijken. Daar zijn ze weer, al de bekende plekjes, als witte vlekken tegen de bergen aangeworpen. „kijk, daar heb je Frascati, o, zie eens Monte Cavo, Rocca di Papa” en we hebben allen het gevoel, alsof we minstens ieder een nieuw werelddeel ontdekken.

Steeds mooier wordt het uitzicht en het toppunt wordt bereikt, als onze wagen, die den eenigszins stijgenden weg is op gegaan, plotseling stilstaat, om ons dit schitterend schouwspel te laten genieten.

De onafzienbare weg ligt als een glanzend geel lint vóór ons

Duidelijk en scherp teekent hij zich af tegen de bijna zwarte cypressen en ceders, die hier en daar langs den kant staan en in de verte zien we hem tegen de bergen opgaan. De machtigste Romeinse bouwwerken zien we te midden van de grootsche natuur en zelden zag men zoo'n schoone combinatie.

Een eindje van den weg af, zagen we de bouwvallen van het „Circus Maxentius” liggen. We gingen er heen om die ruïnes eens goed van nabij te bezien. Er is maar weinig van het circus overgebleven, maar door de enorme grootte, het heeft n.l. een lengte van 497 meter, maakt dat weinige een geweldigen indruk. De buitenmuur staat er nog in zijn geheel en we konden de zitplaatsen, die er trapsgewijze tegen opgebouwd waren, nog tot boven toe beklimmen. Onze chauffeur vroeg ons, of we de „Doodenpoort” gezien hadden. We vroegen, wat hij daarmee bedoelde. Wel, zeide hij, onder de Romeinen wordt verteld, dat er aan het eind van het circus een poort was, juist breed genoeg, om één zegewagen door te laten. Als nu de strijders het circus verlieten, was diegene overwinnaar, die het eerst door de poort ging. Natuurlijk volgde dan een afschuwelijk tooneel, want de anderen reden zich dan te pletter tegen den muur. Dit was wel een lugubere, maar goed gekozen naam, „Doodenpoort”.

De Romeinse keizers en grooten werden vroeger aan de „Via Appia” begraven en de groote graftomben of monumenten, die we er nu nog bewonderen, werden daar voor hen opgericht. We zagen twee heuvels, waarvan één met cypressen, de andere met kroonpijnen beplant was. Dit waren de graven van de „Horatii en de Curiatii”. De Horatii waren de strijders voor de opperheerschappij van Rome, de Curiatii, drielingbroeders evenals de Horatii, voor die van Alba Longa. Volgens het bekende verhaal sneuvelden twee der Horatii, de overgeblevene veinsde te vluchten, doch keerde zich onverwachts om en velde één voor één de reeds gewonde Curatii neer. Zoo werd Rome de hoofdstad. Eigenaardig, dat na zoo'n hardnekkigen strijd de lijken vlak bij elkaar begraven zijn en de grafheuvels een beeld van heerlijke rust en vrede opleveren. Ze zijn beide als oasen op den zonnigen weg en menig reiziger heeft in de schaduw van hunne boomen verkoeling gevonden en moed om verder te gaan.

Een van de geweldigste monumenten is wel dat van Caecilia Metella, volgens de inscriptie en de wapentrofee waarschijnlijk de vrouw van den rijken Gallischen veldheer Crassus.

De uit het keizerrijk van Augustus stammende rondbouw (20.5 M. middellijn) heeft nog zijne oorspronkelijke bekleeding van Travertijnsche steen en het mooie marmerfries met bloemkransen.

Vele van zulke monumenten zijn er nog, o.a. dat van Servilius Quartus, de tombe van Sint Urbanus en anderen, maar geen enkel is zoo geweldig als dat van C. Metella.

Men begrijpt hoe dit alles, ons, moderne menschen, met eerbied voor de machtige Romeinse architectuur vervult, maar nog grooter bewondering grijpt ons aan, als we onafzienbare rijen donkere poorten zien, waar zelfs het feeërieke landschap van golvende bergen, geelgroene weiden en felblauwe lucht, geen lieflijkheid aan weet te geven. 't Tegendeel is, dunkt mij, eerder waar, nog grootscher en somberder lijken deze aquaducten in het van licht tintelende landschap. Deze aquaducten, die het water, dat van de bergen komt, naar Rome leiden, zijn, van negentien ten tijde van keizer Augustus, thans tot vier verminderd. De overige bestaan nog wel, maar doet geen dienst meer.

Nu nog is Rome bekend om de overgrote hoeveelheid water, die er gebruikt wordt. Men kan zich dus eenigszins den enormen voorraad denken, die er was, toen alle negentien leidingen hun inhoud in Rome's fonteinen, thermen (badplaatsen) en bassins stortten. Om een goeden indruk te krijgen van het waterverbruik en de enorme weelde tijdens het Romeinse keizerschap, zouden we bij het teruggaan de Caracallathermen aandoen, die aan het begin van den weg lagen. 't Was langzamerhand laat geworden en het sein tot terugkeeren werd gegeven; gelukkig, dat dit bezoek nog op het programma stond, anders was het scheiden van zoo veel moois heel zwaar geweest.

De Caracallathermen, door keizer Cara-

DE VIA APPIA MET DE GRAFTOMBE DER HORATII.

calla in 216 na Chr. gebouwd, zijn bijna geheel verwoest en men kan het alleen den grondbouw (het plan) en enkele geweldige muren nog maar aanzien tot welk een groot verleden zij behooren. Dit is echter voldoende om een denkbeeld te krijgen hoe de meest luxueuse badinrichting er wel moet hebben uitgezien. Nu nog, als we de mozaïekvloeren beschouwen, die uit marmer van allerlei kleur bestaan en we de herkulische gestalten, de fantastische diergroepen en versieringen zien, krijgen we, ofschoon alles erg beschadigd is, den indruk van overweldigende pracht. Er was één zaal waar eertijds 1600 badkuipen werden gevonden uit het kostbaarste marmer vervaardigd en door de grootste beeldhouwers versierd. Nu nog zagen we er enkele van. Geen wonder, dat in een tijd van zoo groote weelde, de zeden op een zeer laag peil stonden. Als we de werkzaamheden nagaan, die op één mensch in al die kamers werden verricht, dan moeten we wel gaan gelooven, dat er zeker nog een grooter aantal slaven dan badenden was. Dit ging maar niet als in onzen tijd van „haast je, rep je”, neen, die baden namen heele dagen in beslag. Daar waren gymnastische oefeningen, massage, warme luchtbaden, zalven en wat al niet meer aan verbonden, zooals we het alleen in het klein in onze Sanatoria kennen. Maar de thermen waren alleen voor de keizerlijke vrienden en vriendinnen opgesteld, eerst veel later mocht de burgerij er ook gebruik van maken.

BROKSTUKKEN VAN EEN AQUADUCT BIJ DE VIA APPIA.

DE DRUSUSBOOG AAN 'T BEGIN VAN DE VIA APPIA ANTICA.

't Begon langzamerhand tijd te worden om aan terugkeeren te denken en we reden langs den boog van Constantijn Rome weer binnen en waren dadelijk opgenomen in het moderne verkeer.

Nergens ter wereld misschien bestaat er een stad, waar antiek en modern in zoo groote eensgezindheid samen gaat. Juist op een dag zoo vol emotie over alle vervlogen grootheid viel het schitterende van het hedendaagsche leven sterk op en ofschoon ook dit leven veel aantrekkelijks heeft, betwijfelen we toch of het na een paar eeuwen nog in extase brengen kan, als het antieke Rome.

Overneming verboden.

H. VAN REYN DE KORT.

HET GUINEESCHE BIGGETJE.

OP kermessen of bij volksfeesten ontmoet men dikwijls kinderen, die langs de huizen rondloopen om eenige centen op te halen en opeens een gezang aanheffen:

„Juffrouw wil je me marmotje eens zien,
„'t Is zoo'n aardig beestje,
„Hij kan dansen als een lier,
„Juffrouw, juffrouw nu ziet ge hem hier”.

Plotseling halen ze dan van onder hun kleeren of uit een kistje een klein driekleurig gladharig beestje te voorschijn, dat, wat vorm betreft, wel wat overeenkomst heeft met een groote rat. Zij bestempelen dit met den naam van Marmot; dat is nu eenmaal de volksbenaming, waaronder een ieder het dier kent, ofschoon die benaming geheel onjuist is.

Dit beestje is geen Marmot, een marmot is een geheel ander gebouwd knaagdier, bezit een 11 c.M. lang staart, heeft kort wolhaar en langer bovenhaar, terwijl zijn snijtanden bruinachtiggeel zijn.

Het diertje, waarmede ze rondloopen, is het Guineesche Biggetje, *Cavia Cobaya*, *Cavia porcellus*, de latijnsche benamingen.

In 't Fransch: Cobaye.

In 't Engelsch: Cavy.

In 't Duitsch: Meerschweinchen.

Volgens *Brehm* is dit dier kort na de ontdekking van Amerika, in de 16e eeuw dus, door Hollandsche zeelieden naar Europa gebracht. *Gesner* (geboren 1516 gestorven 1565) kende het reeds. Sedert dien tijd heeft het zich in Europa voortdurend in gevangenschap voortgeleefd. Volgens de onderzoekingen van *Nehring*

evenwel, stamt het van de Peruaansche *Cavia Cutleri* af. Deze werd in zijn vaderland reeds ten tijde van de Inca's als huisdier gehouden en wordt, volgens *A. Strübel*, ook thans nog door de Indianen van Peru, Ecuador en Columbia gefokt en gegeten. Het land van de Guineesche Biggetjes hebben een gestrekte romp, die op vier middelmatig hooge pooten is geplaatst; aan de voorpooten hebben ze vier en aan de achterpooten drie teenen, voorzien van korte nagels, de voetzool is glad, de staart ontbreekt, of is bij sommige niet meer dan een klein wratje, de ooren kort, de beharing is gewoonlijk uit grove, korte haren samengesteld, terwijl er ook langharige soorten zijn. Het gebit bestaat, behalve uit de vier breede knaagtanden, uit vier wortellooze kiezen van ongeveer gelijke grootte in iedere kaakhelft. Tot zoover *Brehm*.

Deze beestjes worden dus onder onze huisdieren gerangschikt. Ofschoon van nature wel wat schuw, kan men ze toch spoedig mak krijgen. Ze zijn onschadelijk en goedaardig en hebben een groote aantrekkelijkheid, vooral voor kinderen, die er zich dan ook dikwijls mee vermaken. Het kleinste kind kan men met het Guineesche Biggetje laten spelen, zonder gevaar dat het gebeten zal worden; men kan met het dier spelen, zonder dat het zich ooit ontvreden toont, terwijl het voor iedereen nagenoeg even vriendelijk is. Wanneer ze weten, dat het tijd van voederen is en men zou dit vergeten, dan weten ze zelf wel de aandacht op zich te vestigen. Zoodra ze maar iemand hooren naderen, maken ze een piepend knorrend geluid — misschien heeft hen dat den naam van Biggetje bezorgd — en rusten niet, voor dat ze hun rantscen hebben gehad. En toch hebben deze lieve dieren, die niemand kwaad doen, een soms allertreurigst bestaan. De wetenschap heeft er sinds jaren beslag op gelegd; men gebruikt ze veel als proefdier voor verschillende onderzoekingen aan de Laboratoria der Medische faculteit, hoofdzakelijk voor physiologische proeven. Duizenden exemplaren worden hiervan jaarlijks op een ongelukkige manier ter dood gebracht. Men moge zeggen: „'t is maar een dier en we moeten ook levend materiaal hebben om proeven op te nemen”, als het niet anders kan, nu goed! Maar laat het lijden dan kort zijn, en niet zoo wreed. Er is zooveel gestreden tegen de vivisectie, misschien is ten opzichte van andere proefdieren het lijden verminderd, maar ten opzichte van de Guineesche Biggetjes is, zooals men daarmede omspringt, de wreedheid niet verminderd. Ik herhaal het: deze dieren en vooral het driekleurig kortharig ras, dat het meest hier voorkomt, hebben een zéér ongelukkig bestaan.

Op onze Nederlandsche Pluimveetentoonstellingen in de afdeling konijnen komen de Guineesche Biggetjes sporadisch voor; wanneer men er eens een paar exemplaren aantreft, meestal van zéér ordinaire qualiteit, is het zeker al veel. De Hollandsche dierenvrienden schijnen er nog niet veel voor te gevoelen. In 't buitenland des te meer: de Engelsche, Fransche en Belgische exposities geven ons op dit gebied keurcollecties te zien, zooals wij die hier niet kennen. De Engelschen worden als dierenliehebbers door geen ander volk ter wereld overtroffen. Die prachtige en zuiver geteekende Biggetjes, b.v. op de Crystal-Palace Tentoonstelling te Londen, waar er misschien wel een paar honderd geëxposeerd zijn, allen in een tentoonstellingsvorm, zóó onovertroffen, dwingen onze bewondering af.

Wat ziet men daar tal van exemplaren in verschillende kleuren, beharing en verscheidenheid van teekening!

GRAFMONUMENT VAN CAECILIA METELLA AAN DE VIA APPIA.

De driekleurige (kortharige): wit, geel en zwart gevlekt, komen het meest voor.

Dan volgen de éénkleurige: in wit, zwart, bruin, rood en geel. Vervolgens die in twee kleuren, geteekend als het Hollandsch konijn.

Verder de prachtige langharige: de Angora's of Peruaansche.

En ten slotte de Abessyniërs, de rosetten.

Een ieder, die deze rassen in oogenschouw neemt, zal met belangstelling zien, dat het den mensch zoo gelukt is zich al die soorten en kleuren te vormen, zooals die gaarne gewenscht worden.

Wat een gezellige aardige diertjes! Zij stellen geen hoge eischen en zijn met een eenvoudig overdekt loopje met nachthokje tevreden, dit laatste met een opengewerkt zinken bodem voor het wegzakken der urine; of, indien men ze binnenshuis houdt, desnoods met een *ruim* kistje met dik turfstrooisel. Daar leven het mannetje en vrouwtje eendrachtig te samen, alleen in den paringstijd kan het wel eens tot een weinig vechten komen, indien men er meerdere bij elkaar houdt; dit duurt dan zoolang, tot de uitverkorene is gevonden.

Hun voeding en levenswijze is zoo eenvoudig mogelijk, ook deze stelt weinig eischen. Indien men ze een droge en frissche ligplaats verschaft, kan men ze gemakkelijk lang in 't leven houden. Ze voeden zich met de meest verschillende plantaardige stoffen: alle deelen van de plant van de wortels tot aan de bladen van sappige plantendeelen zijn naar hun gading; eenige afwisseling in het voedsel is echter gewenscht. De navolgende voeding is mij steeds het beste bevallen. 's Morgens wat *oud* wittebrood, aan stukjes gesneden, met een weinig melk er over, zomers de melk koud, 's winters lauwwarm gemaakt. Om 1 uur eenig groenvoer, maar *niet*

te veel, in den zomer gras, dat beslist niet vochtig mag zijn, een stuk bloemkoolblad of een wortel met droog lof, al naar gelang men kan bemachtigen, 's winters wortelen of koolrapen, maar wortelen, zoolang men die kan krijgen, acht ik beter. Verder geeft men ze zomer en winter volop hooi, dat een zeer geliefd voedsel voor deze dieren is; in den winter dient het hooi tevens voor verwarming, ze kruipen er gaarne diep onder.

Om 4 uur 's middags elk dier een half handje vol haver — men dient hun dit, evenals het brood, op een klein aarden schoteltje of bakje toe.

Sommige liefhebbers geven, indien de dieren sappig groenvoer krijgen, in 't geheel geen drinken, andere in plaats van melk, water. Ik heb er mij echter steeds goed bij bevonden, een *weinig* melk over het brood te geven; vooral is dit aan te bevelen met het oog op het hebben van jongen; met het zoogen zijn de dieren dorstig en in groote hitte kan men ze wel twee maal per dag dit toedienen, maar niet te veel; een paar eetlepels per keer en per dier is meer dan voldoende.

Hoe nauwkeuriger men met de voeding is, — vooral niet te veel geven! — des te langer zal men ze in 't leven houden; 6 à 8 jaren is geen zeldzaamheid.

Tegen een vochtigen grond of nat nest kunnen ze *in 't geheel* niet, de nattigheid trekt hun in de pooten, ze krijgen daardoor diarrhee en zijn ten gevolge daarvan soms na één dag dood. Een droog nest zij dus aanbevelen. Wanneer ze een glanzende pels hebben en levendige oogen, is het een bewijs, dat ze gezond zijn. Als de haren op den kop recht op staan en het dier wat in elkaar zit met ingezonken oogen, dan hapert er wat aan.

Het nat toedienen van groenvoer b.v. vochtig gras of wortellof heeft ook hetzelfde noodlottig gevolg.

Voor strenge koude dient men ze te vrijwaren, de kortharigen kunnen beter tegen de koude dan de langharigen; ook de witte kortharigen zijn zeer gevoelig voor koude en wanneer ik een goeden raad mag geven, dan is dat deze: breng de dieren, zoodra het 1 November is, naar een winterverblijf.

Dit winterverblijf kan bestaan uit een gewoon konijnenhok met voldoende afdeelingen; men voorziet elke afdeeling met dik turfstrooisel en voldoende hooi en plaatst elk mannetje en vrouwtje afzonderlijk; dit is wenschelijk, want in den winter moet men niet fokken.

De winterjongen groeien slecht en de sterfte is dan vrij groot. Bezit men een schuurtje, zooveel te beter, dan plaatst men het hok daarin; heeft men dit niet, dan kan het hok ook buiten wel blijven staan onder een afdakje; zorg er voor, dat het uit den regen staat en hang er 's avonds voor de kou een stuk kleed voor. Wanneer men meer exemplaren bezit dan hokjes, dan kan men ook neer men meer exemplaren bezit dan hokjes, dan kan men ook wel 2 vrouwtjes of 2 mannetjes bij elkaar plaatsen; mochten sommige op den duur niet best harmonieeren, welnu! plaats ze dan

maar eens om, over het algemeen wennen ze spoedig aan elkaar

De draagtijd der Guineesche Biggetjes is ongeveer 9 weken, het aantal jongen, dat ze werpen is zeer verschillend en kan van 2 tot 5 stuks bedragen. Soms werpen ze ook wel eens één exemplaar.

Indien ge bemerkt, dat de voedster moet werpen, neem dan het mannetje er minstens een maand van te voren af, hebt ge het soms vooraf niet kunnen opmerken, dan *onmiddellijk*, als ge ziet, dat er jongen zijn, want het wil wel voorkomen, dat ze de jongen kort na de geboorte dood bijten of half opeten. Wel wat barbaarsch van dit anders zoo zachtzinnig diertje.

Wie van de ouders de schuldige is, heb ik nimmer met zekerheid kunnen constateeren, want men ziet het gewoonlijk als het te laat is. Ik heb echter opgemerkt, dat, als het mannetje tijdig wordt afgezonderd, dit maar zelden geschiedt. En toch mag ik niet verzwijgen, dat als de voedster afzonderlijk zit, dit helaas ook wel eens plaats heeft.

Meermalen heb ik erover zitten denken, wat daarvan de oorzaak kon zijn. Bij konijnen had ik het in mijn jongensjaren ook wel ondervonden; men zeide mij toen: vooral de eerste dagen niet aan het nest komen of de adem daarover laten gaan — enfin ik nam dien goeden raad aan, maar 't gebeurde toch evengoed. Nu maken Guineesche Biggetjes volstrekt geen nest, wat het konijn wél doet.

Het Guineesche Biggetje werpt haar jongen zoo maar in het hok en als men de jongen aanraakt, wat gemakkelijk kan gebeuren, wanneer men de moeder eten geeft, of de adem er over laat gaan, dan worden ze *niet* doodgebeten. Zoo is, voor mij het aanraken en de ademhistorie, niets meer dan een volkslegende.

Neen! het doodbijten geschiedt zéér kort na de geboorte; het kwam mij voor, dat hevige dorst veroorzaakt door de werping, er de aanleiding toe was. De jongen, nog nat zijnde, gaan ze belikken; ze willen zodoende hun dorst tevens stillen en eten dan heel of half de jongen op.

Nadat ik tot die veronderstelling ben gekomen, geef ik de voedster al eenige dagen vóór de gebeurtenis dagelijks 2 maal een schoteltje melk en na de vermeerdering der familie onmiddellijk weer; zulks houd ik nog eenige dagen vol, er tevens voor zorgend, dat het mannetje er tijdig van verwijderd wordt — 't gevolg is geweest, dat ik sinds dien tijd er nooit meer last van gehad heb. Naar mijn meening moet dus dit euvel in verband hebben gestaan met grooten dorst.

Laat de Guineesche Biggetjes zoolang mogelijk bij de moeder om sterke dieren te verkrijgen, minstens 7 weken. Ziet men, dat de voedster van het zoogen door het groot aantal jongen veel heeft te lijden, dan kunnen ze ook met de 5 à 6 weken er afgenomen worden.

Het komt ook voor, dat de moeder de jongen niet laat of liever niet kan laten zuigen.

Verschillende oorzaken kunnen daartoe medewerken: niet genoeg zogtoevoer, slecht ontwikkelde zogklieren, ontsteking der zogklieren enz. Komt dit voor, zie dan de jongen te geven aan een andere zoogende voedster, die ook pas geworpen heeft. Over het algemeen neemt die andere moeder ze wel aan. Wil dit niet lukken, dan kan men beproeven de jongen met lauwe melk en oud-wittebrood groot te brengen.

Over het algemeen zijn de Guineesche Biggetjes zeer vruchtbaar. Twee- of driemaal per jaar werpen ze jongen; meer dan tweemaal moet men ze geen jongen laten voortbrengen, want zooals hiervoor al is vermeld, is het fokken in het koude jaargetijde niet aan te bevelen. Eigenaardig van dit ras is, dat de jongen geheel ontwikkeld ter wereld komen, reeds bij de geboorte hebben ze open oogen en ze zijn na weinige uren in staat om met hun moeder rond te loopen; dit ziet men bijna bij geen andere diersoort. Na ongeveer 5 à 6 maanden zijn de jongen in staat om zich voort te planten en na 8 of 9 maanden hebben zij hun wasdom bereikt. Voor de 6 maanden er niet meer fokken. — Wanneer men een fraai soort heeft, zou ik aanraden niet meer dan 3 à 4 stuks bij de voedster aan te houden; als ze een paar dagen oud zijn, kan men al spoedig zien, welke de best ontwikkelde jongen zijn en de fraaist geteekende. Ruim de minderwaardigen op, want 't gevolg is, dat er anders dikwijls enkele sterven; 't is beter 3 of 4 goed groot te krijgen, dan 5 of 6 half. Gewoonlijk weten ook de sterkere de beste plaats te veroveren; aan de zooginstallatie verdringen ze de zwakkere, zoodat deze niet half genoeg krijgen en sterven, of, zoo ze blijven leven, is er voor de toekomst toch niet veel van te verwachten.

Het zou mij zeer verheugen, wanneer deze korte beschrijving er iets toe mocht hebben bijgedragen tot meerdere opwekking van liefhebberij tot het houden van Guineesche Biggetjes.

Foto C. Steenberg.

GUINEESCHE BIGGETJES.

Enthousiast ben ik niet en daarom zal ik ook nooit iemand een of andere liefhebberij sterk aanbevelen, een ieder kiest te dezen opzichte dat, waarvoor hij iets gevoelt.

Ik houd ook niet van die mensen, die vandaag hiervoor en morgen weer voor iets anders in geestdrift zijn, zooals zoovelen geraken, ongedurig in alles, alles voor een oogenblik; dat zijn liefhebbers van niets. Zij met niets goed bekend. Men noemt dezulken gewoonlijk: „liefhebbers van den kouden grond”.

Maar er is een spreekwoord, dat luidt: „Onbekend maakt onbemind”. Veel menschen veroordeelen iets, dat zij niet eens goed kennen en zoo gaat het ook dikwijls ten opzichte van de Guineesche Biggetjes. Wie eenmaal met deze gezellige beestjes kennis heeft gemaakt en een werkelijk dierenvriend is, zal er moeielijk meer afstand van kunnen doen. Die ze eenmaal heeft, houdt ze.

Schrijver dezes bezit ze meer dan 20 jaren en nog nooit hebben de dieren hem één dag verveeld.

Het zal hem zéér aangenaam zijn, wanneer andere liefhebbers zich er toe geroepen gevoelen, binnen korten tijd eens een goede beschrijving van de verschillende rassen, met fraaie afbeeldingen, in „Buiten” te geven.

Overneming verboden.

Sloopend Herboren-Nederland.

II.

HET „JUBELJAAR” 1913, IN VERBAND MET DEN KUNSTZIN IN HET ALGEMEEN EN DE ZEEUWSCHE MONUMENTEN IN HET BIJZONDER.

ONZE voorouders waren bedeed met schoonheidszin; onze voorouders hadden kunstgevoel. In de middeleeuwen b.v. bereikte de bouwkunst haar hoogsten bleei; in die dagen had alles wat men bouwde, alles wat men vervaardigde, karakter; het voortbrengen van kunstproducten ging als van nature, onbewust. Ook in latere eeuwen, — al zagen de toenmalige kunstenaars met minachting neder op de voortbrengselen hunner voorgangers, en al werd b.v. in de 17^e en 18^e eeuw de Gothiek voor „barbaarsch” uitgekreten — kwamen immer stijlvolle gebouwen in de plaats van de oude, die verdwenen, zoodat de architectonische schoonheid van stad en land behouden bleef.

Met de 19^e eeuw echter is een treurig tijdperk aangebroken. Die eeuw was die van de uitvinding der machines. Hoewel natuurlijk het groote nut van deze inventie erkend moet worden, valt het toch niet tegen te spreken, dat machines uit menig oogpunt „uit den booze” zijn. Voorheen toch was de werkmans met ingenomenheid en lust werkzaam in zijn vak, naar eigen smaak arbeidend, met voldoening ten slotte neerziend op het eindresultaat van zijn noeste vlijt. Thans is hij door voortdurenden omgang met machines zèlf welhaast een machine geworden, en zenuwachtig, lusteloos, ontevreden, houdt hij zich thans onledig met het vervaardigen van uit-

sluitend *onderdeelen*, welk werk hem nimmer bevrediging kan schenken. Tengevolge van de afschaffing der gilden, aan het eind der 18e eeuw, ontstonden ook overproductie en deloyale concurrentie, en het eindresultaat was, dat de kunst geheel werd buitengesloten, en slechts werd gelet op massa-productie.

Hoewel thans gelukkig een reactie merkbaar is, en tal van verenigingen en personen zich weder ten doel stellen, het schoonheidsselement overal aan te brengen en te ontwikkelen, kan toch — helaas — niet anders gezegd worden, dan dat de wansmaak nog allerwege hoogtij viert. Ook de ontwikkelde, gefortuneerde klasse geeft in menigerlei opzicht nog een slecht voorbeeld: men zie b.v. de paarden voor de rijtuigen onzer aanzienlijken; meestal zijn deze dieren op een afschuwelijke wijze verminkt door het afsnijden van den staart of de manen; — men zie de huizen onzer „patriciërs”: inplaats dat de natuurlijke kleur der steenen in het gezicht is gelaten, zijn deze steenen met een grauwe verf- of pleisterlaag besmeerd; het houtwerk der huizen is eentonig bruin geschilderd; groote glimmende glasvlakten verbreken de harmonie der architectuur. 1)

Wijst ook het feit, dat de mannen zich het hoofd geheel kaal knippen — en zich zoodoende berooven van hun irraaiste sieraad — terwijl men tegen deze dwaze handelwijze nimmer een woord van protest hoort, niet op een volkomen gemis van aesthetisch gevoel?

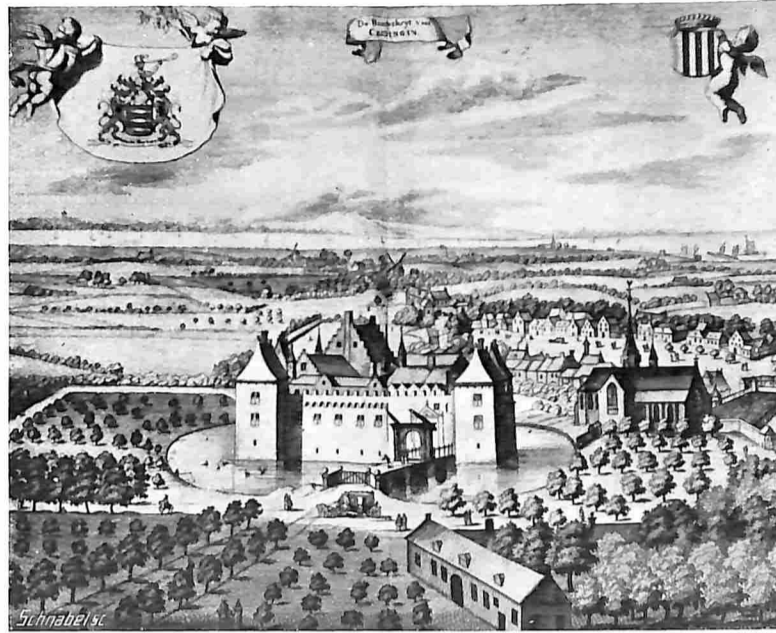
In de tijden, toen men nog smaak had, in de Middeleeuwen, in de 16^e, 17^e en 18^e eeuw, werd algemeen lang haar gedragen. In de 19^e eeuw echter, tegelijk met het verdwijnen van smaak en stijl, verdwenen ook de sierlijke, over kraag en schouder golvende haarlokken. Is het niet dwaas, zich moedwillig, zonder eenige reden, te berooven van het schoonste sieraad, dat de Natuur ons schonk? 2)

En dan onze kleding! Zowel die der mannen als die der vrouwen, is zij (met uitzondering van die der Zeeuwsche en Volendammer meisjes) niet karakterloos en eentonig? Waar vroeger de hoofdmotieven der kleding waren: sierlijkheid en gratie, vinden wij thans slechts kleurloze eenvormigheid. Van eigen keuze is bijna geen sprake meer: men kleedt zich naar de mode, door fabrikanten ons opgedrongen.

Voor met eenig schoonheidsgevoel begaafden zijn de bovengenoemde feiten (en nog talrijke andere!) een voortdurende bron van ontstemming. Vooral de steeds toenemende ontsiering van stad en land door smakeloozen nieuwbouw en het verdwijnen van karaktervolle bouwproducten uit vorige eeuwen is voor den aestheticuseenware kwelling.

..... Er is in 1913 alom in den lande „gejubeld” over onze 100-jarige onafhankelijkheid. Overal werden tentoonstellingen georganiseerd en plannetjes bedacht. Dat alles was heel aardig, maar liever had ik toch het „jubeljaar” 1913 dienstbaar gemaakt aan aesthetische doeleinden, zooals b.v. de Altenburgers bij het 50-jarig regeringsjubileum van den regent, het „Herzog Ernst Wald” stichtten, en Berlijn in 1840 bij de herdenking van Frederik den Groote, het „Friedrichshain” aanlegde.

Het heeft niet zo mogen zijn, en daarin moet berust worden, doch een uitstekend idee is het van de redactie van het weekblad „Bui-

HET KASTEEL TE KRUININGEN, GESLOOPT IN 'T BEGIN DER 19^e EEUW.

C. J. G. REPELIUS.

SLOOPEND HERBORNEN-NEDERLAND.

De St. Pieterskerk te Middelburg, het oudste bedehuis der stad, afgebroken in 1834. Wat de stijlvolle omgeving der kerk betreft, al de op deze afbeelding zichtbare huizen zijn gesloopt of tot onherkenbaar wordens toe verbouwd.

SLOOPEND HERBOREN-NEDERLAND.
DE VLISSINGSCHE POORT TE MIDDELBURG, GESLOOPT
OMSTREEKS 1875.

ten" om haar lezers in woord en beeld te willen schetsen, hoeveel moois Nederland van 1813—1913 door de sloopingswoede heeft verloren, en er aldus toe bij te dragen in breeden kring belangstelling te wekken voor de overblijfselen der oudheid, en er op te wijzen hoe dringend het noodig is, deze weinige fragmenten voor verdere vernieling te behoeden.

De voornoemde redactie noodigt mij uit, eene beschrijving te geven van de voornaamste Zeeuwsche monumenten, die in het tijdvak van 1813—1913 gesloopt zijn, doch hoe moeilijk is de keuze! Hoe lastig is het schiften! Immers, de Zeeuwsche monumenten waren eens ontelbaar, en thans is er bijna niets meer overgebleven, terwijl de magere restanten voor het grootste gedeelte verbouwd, bepleisterd, of op andere wijze bedorven zijn! Walcheren *alléén* telde aan het eind der 18e eeuw 120 kasteelen en buitenplaatsen, waarvan het grootste deel in 1813 nog aanwezig was. Van die kasteelen zijn er thans nog twee overgebleven, terwijl de gebouwen van het nog resteerende dozijn buitenplaatsen, op een enkele uitzondering na, geenerlei architectonische qualiteiten bezitten. Zelfs kasteelen, uit geschiedkundig oogpunt merkwaardig, als de burcht „Aldegonde”, eenmaal eigendom van Marnix van St. Aldegonde, „Sandenburg”, de zetel der markiezen van Veere, de „Munnikenhof”, het buitenverblijf van Jacob Cats, en talrijke andere, zij zijn alle afgebroken.

Als staaltje van de vernielzucht der 19e eeuw diene, dat een oom van schrijver dezes, nu wijlen Mr. B. F. W. von Brucken Fock, den eigenaar der buitenplaats „de Dolphijn” nabij Middelburg, vergeefs verzocht hem althans de in het gebouw aanwezige *familiewapens* in koop af te staan. Zij moesten *verbrijzeld* worden! — Een ander voorbeeld: de eigenares der uitgestrekte buitenplaats „Schoonenburg” te Souburg weigerde beslist, het buiten als luthof te verkoopen. Het geheel *moest* tot bouwland gemaakt worden!

... Daar ligt nu het eens zoo schoone Walcheren, bijna geheel beroofd van zijn boomenpracht en monumenten. Bij een tocht rond het eiland ontdekt de opmerkzame toeschouwer overal reusachtig lange en breede oprijlanen, thans in kale weilanden herschapen, bij welker beginpunt zich soms nog een vervallen hardsteenen hek verheft, als laatste herinnering aan de vervlogen glorie, terwijl meermalen met riet omzoomde grachten en vijvers de plaats aanwijzen, waar eenmaal zich een trotsche burcht verheef.

Ook de andere Zeeuwsche eilanden, in het bijzonder Schouwen, Zuid-Beveland en Tholen, waren in het begin der 19e eeuw nog rijk aan stijlvolle overblijfselen der oudheid. Oók dáár heeft de vernielzucht hoogtij gevierd, en schaarsch, uiterst schaarsch, zijn de monumenten, die nog in draaglijken toestand tot ons zijn gekomen. — Zeeland telt thans nog vier kasteelen!..... De oude stadspoorten, die met hun door den tijd heerlijk-

rood getinte Zeeuwsche moppen, hooge leien daken, en ranke torenspitsen het stadsbeeld beheerschten, zijn alle vernield. Slechts Zierikzee heeft er drie behouden, terwijl in Middelburg één onbeduidend poortje, dagteekenend uit de 18e eeuw, is overgebleven. De afschaffing der plaatselijke accijnzen in 1865, maakte de oude poorten overbodig, en daar niemand in die dagen de verheven monumentaliteit dezer trouwe wachters gevoelde, zijn deze prachtige bouwwerken, die vaak zóó stevig gemetseld waren, dat het buitengewone inspanning kostte ze te sloopen, in den loop der 19e eeuw alle voor afbraak verkocht. Is het niet ergerniswekkend?

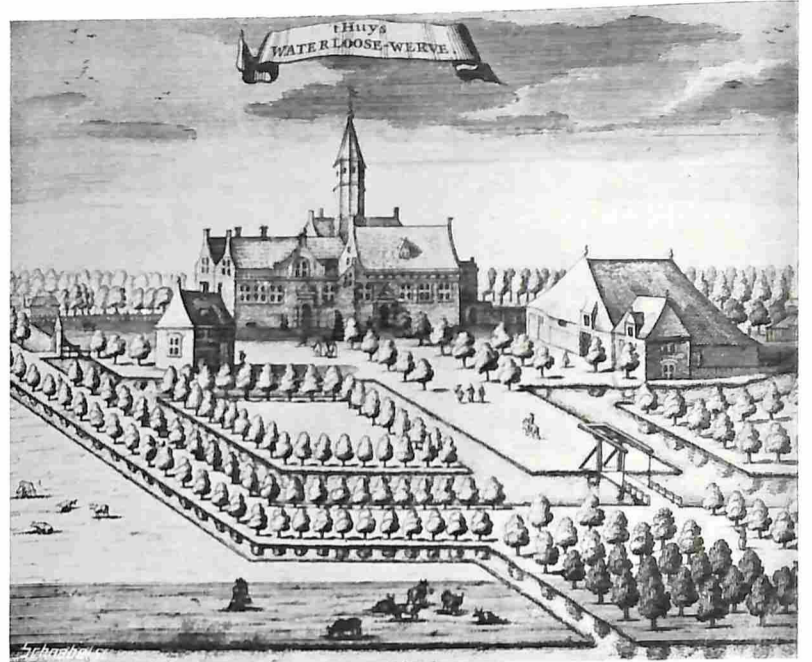
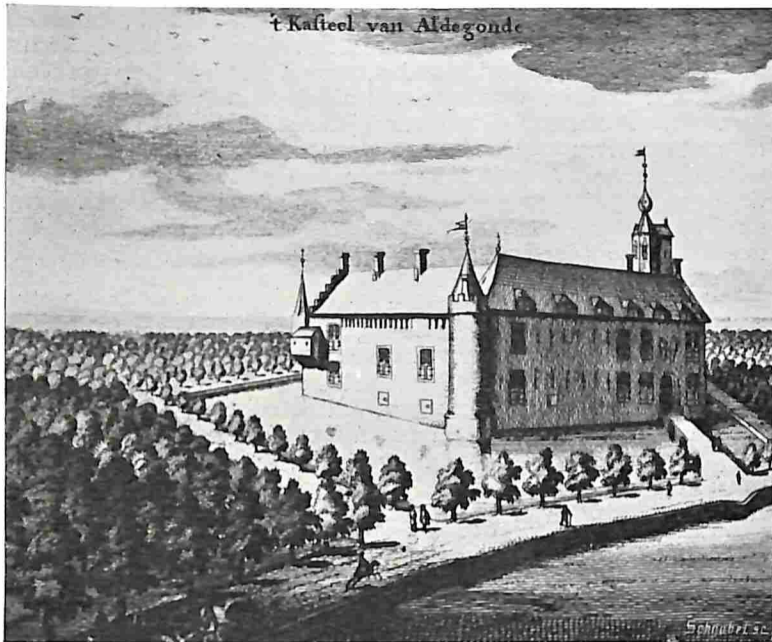
Volslagen gemis aan gevoel voor pittoresk, totale afwezigheid van sentiment voor lijn en kleur, waren ook oorzaak, dat tal van kerken en particuliere gebouwen werden afgebroken of met een pleisterlaag bedekt. In Middelburg werd o.a. gesloopt de eerbiedwaardige St. Pieterskerk en werd de abdij van haar torens beroofd, en tot onherkenbaar wordens toe verbouwd. In Zierikzee werden de schilderachtige, monumentale overblijfselen der St. Lievens-Monster afgebroken, terwijl door geheel Zeeland de torens van talrijke patriciërshuizen — vooral in Middelburg was het aantal huizen met torens groot — werden gesloopt, omdat torens „uit de mode” waren. In de tweede helft der 19e eeuw kwamen het Portland-cement en de spiegelruiten in de mode, tengevolge waarvan de weinige monumenten en woningen, die nog aan verbouwing of afbraak ontkomen waren, de overblijfselen hunner schilderachtigheid bijna volledig inboetten.

Zoo is in een eeuw tijds de schoonheid van Zeeland op onherstelbare wijze verwoest. En nog is het vernielingswerk niet tot staan gebracht! Immers, een wet op het behoud der monumenten laat nog immer op zich wachten, en in ons „vrije Nederland” kan (behalve in Laren) geen macht een bouwspeculant of „eigenbouwer” verhinderen, een geheel stadsgezicht te bederven door den aanbouw van wanstaltige pronkend-leelijke huizen.

Een eeuw is dus verlopen sedert de bevrijding van de Fransche heerschappij. Het verstreken tijdperk heeft verstande-

SLOOPEND HERBOREN-NEDERLAND.
DE DAMPOORT TE MIDDELBURG, AFGEBROKEN IN 1874. OP-
DAT DE GEMEENTE DE ONDERHOUDSKOSTEN ZOU KUNNEN
BESPAREN.

SLOOPEND HERBORNEN-NEDERLAND.

TWEE ZEEUWSCHE KASTEELN, IN 'T BEGIN DER 19^E EEUW GESLOOPT.

Links het historische kasteel van Aldegonde nabij Souburg, rechts het huis „Waterloose Werve” te Aagtekerke op Walcheren, eertijds een klooster, later buitenplaats.

lijken en wetenschappelijken vooruitgang gebracht, het is waar, doch der schoonheid is op nimmer gekende wijze geweld aangedaan, en vooral de bouwkunst is geheel van haar voetstuk gehaald, en jammerlijk miskend.

Laten wij allen in het „jubeljaar” 1913 gedenken, welk een schat van schoonheid roekeloos door onze voorvaders is weggeworpen, — laat ons toch behouden het weinige, dat de vernielzucht van het voorgeslacht ons heeft nagelaten, en mogen wij allen naar vermogen medewerken tot opwekking van belangstelling voor de kunst in het algemeen, voor de bouwkunst — de oudste aller kunsten — in het bijzonder.

Middelburg.

B. VON BRUCKEN FOCK.

1) Ook de schorre, hoogst onwelluidende tonen der „claxon” automobielhoornsignalen, die tegenwoordig algemeen gebruikelijk zijn, kunnen gevoeglijk nog worden aangevoerd als bewijs voor den heerschenden wansmaak.

2) Men hoort vaak beweren, dat het dragen van kort haar zooveel hygiënischer zou zijn. Dit is echter onjuist. Bij de vrouwen, die lang haar dragen, komen haarziekten veel minder voor dan bij de mannen met hun korte haren. De lengte der haren is het beste verdedigingsmiddel tegen infectie, dat de natuur zich verschaft heeft; men vernielt het systematisch door te dikwijls en te kort te knippen. (Dr. Guelpa, Camitie et Calvitie, „La Revue”, 1 Mei 1912).

DE HAND.

(Vervolg).

BEN ik niet vrij meer in m'n eigen huis! riep Theodoor, hoogrood van toorn.

WATERDRAGERS IN DELHI (ENGELSCHE-INDIË).

In 't regenseizoen worat er het water in diepe gemetselde putten opgevangen. Men haalt het later in bakken daaruit en giet het in leeren zakken, die vervolgens, door ossen en menschen op den rug gedragen, aan de inwoners worden geleverd.

Maar in een oogenblik, Theodoor begreep zelf niet, hoe het gebeurde, had Hugo hem met zijn sterke, kalme handen in de kussens terug gedrukt, en zat hij bij hem, en praatte op zoo overtuigende, bijna suggereerende wijze, dat Theodoor moest luisteren, of hij wilde of niet. Ongemerkt had de knecht weder de kamer verlaten.

— Ik kan en ik wil je helpen, zei Hugo, maar je moet bedaard me aanhooren, en me heelemaal laten uitspreken. Ik heb van je gehoord, en ik ben opzettelijk voor jou van Groningen hierheen gekomen, omdat ik er alles van begrijp, hoe jij, juist jij, moet lijden onder dat ongeluk. Ik ken je immers van school, je was de wildste, ontembaarste jongen, die 'k ooit heb gezien. Later hebben we elkaar wel uit 't oog verloren, maar toen ik van 't ongeluk in de kranten las, werd ik opeens weer sterk aan jou herinnerd. En omdat ik nu 'n speciale studie heb gemaakt van dergelijke gevallen....

— En waar zou dat op neerkomen? vroeg Theodoor, bijna beleedigend van ongeloof. Natuurlijk op 'n kunsthand.... zoo'n onding, zoo'n....

— Op 'n echte hand.

— 'n Echte....?!

— Zooals ik zeg.

Hugo zag, dat Theodoor's gezicht eensklaps ópstraalde in vlammeende vreugd. Al het lusteloze, onveerkrachtige was er opeens uit verdwenen.

— Maar hoe kan dat dan? vroeg Theodoor, bang zich te verheugen in een waan.

— Hoe dat kan, zal ik je uitleggen:

't Denkbeeld, om zieke, of geheel ontbrekende lichaamsdeelen te vervangen door andere, normale, is al heel oud. Zoo oud, dat de populaire fantasie er zich van heeft meester gemaakt, je kent misschien wel 't verhaaltje van die soldaat met 't houten hoofd?

Het was Hugo's doel, om door zijn kalme praten Theodoor geheel bedaard te krijgen, vóór hij met het eigenlijke doel van zijn komst voor den dag kwam. En hij zag, hoe Theodoor's trekken gespannen van aandacht waren, en hoe de in wanhoop verwijde pupillen langzaam-aan slonken tot de gewone grootte.

— Eerst dacht men aan niets dan aan fabeltjes, aan chirurgische sprookjes, maar 't gebeurde, dat al dat vage gepraat tot realiteit scheen te komen. Onder de eerste proeven noem ik natuurlijk 't opleggen van 'n nieuwe huid: bij verbranding, of bij wonden, die zich niet willen sluiten, neemt men een stuk huid van een gezond mensch, en bevestigt dat erop. Dat gaat uitstekend. Je herinnert je misschien 't geval, dat hier in den Haag is gebeurd: de brand bij de familie van Waveren, waarbij de freule hevige brandwonden kreeg, die niet wilden genezen, en

Foto-bureau „Argus“.

GEZICHT OP DE ENGELSCH-BADPLAATS LYNMOUTH AAN DE NOORD-DEVONSHIRE KUST.

hoe toen 't arme vrouwtje van Emmen zich heeft beschikbaar gesteld voor 'n groote som gelds...

— Dat herinner ik me, zei Theodoor, steunende op zijn linker elleboog, en zoo vol aandacht, dat hij geheel vergat zijn rechter armstomp verborgen te houden.

— De wetenschap maakte groote vorderingen, en weldra waren 't ooren en neuzen, die vervangen konden worden. Edmond About zinspeelt er al op in z'n *Nez d'un Notaire*... Enfin, dit alles is nog maar „histoire ancienne“. Kort geleden, — maar ik heb van zoo'n geval ook al als kind gehoord, 'n twintig jaar geleden, — heeft professor Lagrange van Bordeaux 'n ziek oog vervangen door 't oog van 'n konijn. 't Is best geslaagd: de patiënt kan er natuurlijk niet door zien, maar 't ingezette oog volgt de bewegingen van 't andere, en 't is vrij wat minder „grijselig“, dan 'n glazen oog.

Maar 't vervangen van 'n ziek orgaan door 'n gezond bleef altijd nog tot de utopieën behooren, omdat er een methode ontbrak voor 't samenhechten van de bloedvaten, waardoor 't bloed zijn gewone loop kon hebben. De oplossing van 't probleem hing, zooals je begrijpen kan, heelemaal daarvan af.

Lang, lang geleden was het al geprobeerd door Hallowell, maar de resultaten bleven aldoor negatief. 't Was namelijk bijna een dogma geworden, dat thrombose onvermijdelijk optrad na het aanhechten der bloedvaten. De thrombose bestaat in het zich vormen van harde stukken in 't bloed, die embolie veroorzaken. Embolie is de stremming van 't bloed, waardoor 't hart niet meer in staat is te werken, en de dood in 'n paar minuten optreden kan. Je hebt misschien de beschrijving daarvan gelezen in Zola's *Docteur Pascal*, die inspuitingen deed met 'n soort van serum, daardoor kan natuurlijk ook stolling van 't bloed ontstaan.

Evenwel, handige operateurs slaagden er ten slotte in, om de aanhechting der bloedvaten zonder thrombose te bewerkstelligen; in de laatste jaren gelukte 't aan Murphy van Chicago, Payr van Gratz, en aan Höpner.

Maar toen kwam Carrel op, Alexis Carrel, *) de groote man van de transplantatie van organen. Hij is een der bewonderenswaardigste en merkwaardigste chirurgen der Vereenigde Staten, verbonden aan 't *Rockefeller Institute for Medical Research*. Hij ging door op de methode van Murphy en verbeterde die, en opereerde in bijna alle gevallen zonder thrombose en zonder bloeding. Zijn methode, — ik zal je straks wel zeggen, waarin die bestaat, is in gebruik genomen aan de Universiteit te Chicago, in 't laboratorium van Dr. Stewart, en natuurlijk in 't instituut Rockefeller.

Door andere geneesheeren werd de methode gecontroleerd en

*) Nobelprijs voor geneeskunde.

goed bevonden, bijvoorbeeld door Watts en Hopkins. In dezelfde geest werd gearbeid door o.a. Stich en Makkas van Breslau, Mac Clure van Baltimore, Ward van New-York, Frouin van Parijs.

Carrel heeft bijvoorbeeld bij een hond van de buik-aorta een stuk geresceerd, en vervangen door een stuk peritoneum met goed gevolg; en heeft van de eene diersoort naar de andere overgeplant, 'n oor, de schildklier, deelen van extremiteiten; tijdelijk nieren geëxtirpeerd en weer ingezet; ook lukte het hem, stukken bloedvaten langen tijd, zelfs tien maanden lang, in de „koude kamer“ volkomen goed te houden.

Soms blijft de naad der aanhechting zichtbaar, maar wat komt dát er op aan? De genezing is 't eenige, waar 't hier om gaat. En 't voornaamste is, dat organen zoolang goed kunnen blijven in de koude kamer, — mits ze niet bevriezen, — omdat ze niet altijd oogenblikkelijk gebruikt kunnen worden.

Natuurlijk hebben zich dikwijls vreemde en onverwachte complicaties voorgedaan. Katten, die oogenshijnlijk schitterend gezond waren, na een transplantatie van de nieren, stierven, de eene na negenentwintig, de andere na zesendertig dagen. Maar dit waren *inwendige organen*...

(Wordt vervolgd).

JEANNE REYNEKE VAN STUWE.

DE ZONNEVROUW.

(Vervolg van blz. 597).

Van de plaats af, waar Raymond en zijn gids stonden, bemerkte men verscheidene kapellen, om het middenpunt der hal gerangschikt. Daaronder was er een, aan de maan gewijd. Deze was de tweede godheid in rang. Ze was op dezelfde wijze afgebeeld als de zon, een stralend lichaam, doch van zilver was de plaat, waarin de figuur was uitgedreven. Een andere kapel was aan de Sterren gewijd, den hofstoet der bleeke zachte godheid de Maan. Wederom in een andere kapel werden de booze machten van den Donder en den Bliksem aanbeden. Nog weer een andere was aan den Regenboog gewijd, en al deze kapellen waren van klaar zilver en goud, vooral goud. Dat blonk te allen kant verblindend *).

*) De lezer meene vooral niet, dat deze beschrijving uit zucht tot fabelachtige bijzonderheden overdreven is. Ten tijde der Veroveraars was deze wonderbaarlijke weelde in de paleizen der Inca's 'ets gewoons. Men bedenke, dat die plaatsen de brandpunten waren van den godsdienst, de vorstenvereering en het gemeenschapsgevoel van een schatrijk volk. Bij en na Pizarro's verblijf werden door de inboorlingen ontzettende schatten begraven, opdat ze den gehaten vreemdelingen toch niet in handen mochten vallen. Ook werp men vele kostbaarheden in het water, alwaar ze, vergeten door een later geslacht, liggen bleven. Op den bodem van het Titicaca-meer rusten thans nog fabelachtige schatten.

De Tempel des Doods was in grootte lijnen een nabootsing van den ouden Zonnetempel te Cuzco, en dat deze zoo ongerept gebleven was, na vele eeuwen, was slechts te danken aan de verholten plaats, waar hij zich bevond, tusschen de meest afgelegen bergen en omringd door groote, diepe meren. Ook de geheimzinnigheid der priesters is voor een groot deel oorzaak, dat hij nog ongerept is; die geheimhouding is namelijk zeer groot, want er zijn een zeer groot aantal Indianen, die deels Christenen en deels nog belijders van den ouden godsdienst hunner vaders, wel van het bestaan van dien tempel hoorden, doch hem nimmer hebben aanschouwd. *) De zonderraadsche gangen worden bewaakt. De menigte wordt er nimmer toegelaten, slechts de hooger geplaatste Indianen en de uitgekozen slachtoffers, die er niet weder uit terugkeeren, en het is een hooge uitzondering, dat men, gelijk Orellana en Raymond dit toevallig konden, in die wereld binnendringt.

Wanneer zijn oogen allens gewend waren geraakt aan den hellen glans, gelijk zij het daareven aan de duisternis waren, begon Raymond alle onderdeelen van den tempel goed te onderscheiden. Zijn oplettendheid werd het allereerst gaande gemaakt door het middelste altaar, hetwelk op een podium van verscheidene treden zich verhief, en waarop al het gerei voor de offerande stond, als gouden schalen vol maïskorrels, vaasjes voor het reukwerk, kannen bestemd om het bloed in op te vangen, en het groote gouden offermes op een gouden schotel.

De blik van Raymond speurt nu nog een weinig meer omlaag,

Foto-bureau „Argus“.

DE KAZERNE TE ZABERN IN DEN ELZAS, WAAR „DAS MILITÄR“ DE WERELD DOOR ZIJN WILLEKEURIG OPTREDEN IN VERBAZING BRACHT.

Op den voorgrond vier soldaten met de bajonet op het geweer, gereed voor den aanval op lachende „Zivilisten“.

een gouden troon geplaatst. „Dit is de troon van den Koning“ zegt Orellana. Voor het altaar en ernaast aan beide kanten zijn nog een drietal pyramiden opgesteld. Deze zijn wel even hoog als de andere, maar niet van goud. Het is opvallend, dat deze drie pyramiden niet van goud zijn, doch van hout — „De drie brandstapels“, verklaart Orellana.

— Brandstapels? Maar ze gaan haar toch niet verbranden? klinkt bevend de stem van Raymond.

— Wel neen, wel neen. Zij wordt levend ingemetseld. De Zonnevrouw wordt toch niet verbrand! Hoe kom je eraan? Heb je dan nooit van je leven met een Aimara-kind zelfs daarover gesproken? Het eerste het beste Aimara-kind weet dat. (Wordt vervolgd.)

*) Hij, die er verbaasd over is, dat de hedendaagsche Indianen nog steeds gehecht zijn gebleven aan hun zonderlinge zeden en gebruiken van hun oudste verleden, moet bedenken, dat hunne voornaamste nationale en godsdienstige plechtigheden steeds plaats hadden in een, van alle beschaving verwijderden uithoek van de wereld: het binnenst van de Andes!

Foto's Haagsch Ill. Bur.

DE ONAFHANKELIJKHEIDSFESTEN TE SCHEVENINGEN.

Links de met netten versierde Keizerstraat, rechts de turf-eerepoort, waarvoor 30 000 turven zijn gekocht, welke, gedeeltelijk voor de poort gebruikt, na afloop der feesten verdeeld zijn onder de armen.